

ספר

חוקות העפוי'ם בהלכה

כוללת כל הדברים הנכנסים תחת סוג זה מלוקט משולחן ערוך וספרי שאלות ותשובות והפוסקים.

והן ג' עיקרים:

א. שם היהודי.

ב. לשון היהודי.

ג. מלבוש היהודי.

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבותי הק' זי"ע

הק' שלום יודא גראס

רב דקהל "מגן שאול ד"האלמין" ור"מ בישיבה וכולל "בית ישעי" "מכון להוראה בשחיטות ובדיקות"

בעהמח"ס: אפיית המצות השלם (וי חלקים): גידולי יהודה (על הלכות ציצית); שו"ת זבחו זבחי צדק (על הלכות שו"ב): חינוך ישראל סבא (מדריך לחינוך הבנים והבנות); מדריך לצניעות; מזוזת שלום (על הלי מזוזה): מנוחת שלום (הדרכה לכשרות); מנוחת יהודה, (על חומר איסור יחלב עכו"ם ו"סימילאקי"); נפש ישעי (על מאכלות אסורות, הי"ח); קדושת ישראל (על הלכות יחוד): וש"ס

שנת תשמ"ח

ברוקלין יצ"ו

נְחִיצוֹת הַסֵּפֶר

לא נפליג אם נאמר שאין כמעט דְּכָר בְּעוֹלָם בַּזְמָנֵינוּ
שְׁצָרִיךְ כָּל יְהוּדֵי לְהִיּוֹת בְּקִי בּו כְּמוֹ דִּינֵי הַלִּיכָה בְּחוקוֹת
וְדָרְכֵי הַגּוֹיִים" הוּא יְסוּד כָּל הַיְהוּדוֹת וְעַמּוּד כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל
כָּאֲשֶׁר אָפְרָשׁ!

יְדוּע לְכָל הַבְּקִיאִין קֶצֶת בְּמֵאוֹרְעוֹת הַמְתַּרְחֲשׂוֹת בְּעוֹלָם,
שְׂמָאז הָיְתָה יִשְׂרָאֵל לְגוֹי לֹא הָיְתָה עִם יִשְׂרָאֵל בְּמִצַּב כַּה
מְסוּבָן מִפְּנֵת הַרְוָחָנִי (וְגַם הַגְּשָׁמִי — בְּצַד) כְּמוֹ הַיּוֹם הַזֶּה.

טִימוּע וְהַתְּעַרְבוֹת בְּגוֹיִם עַל יְדֵי חֵיתוֹן בֵּין יִשְׂרָאֵל לְגוֹי
וְחֲשׂבוֹן הַסְּטִיִּסְטִי מְעִיד יוֹתֵר מְאֻלְף רְאִיוֹת עַבְדָּה זָרָה
שְׂלַחֲשׂוֹנָם נוֹפְלִים בְּרֶשֶׁת הָעֶכוּ"ם כְּכֹל שָׁנָה אֲלֵפִים נְפָשׁוֹת
מִיִּשְׂרָאֵל, וְמוּבָן שְׁדָּכָר זֶה מִמוּטָט יְסוּד כָּל הַיְהוּדוֹת כּוֹלָה.

וְאֵל זֶהיִן שׁוּם אָדָם לְחָשׁוֹב כִּי לֹא לוֹ נוֹגְעִין הַדְּבָרִים כִּי
בַּחֳג שְׁלוֹ בְּרוּךְ ה' אֵינן רוֹאִין אֵת זֶה, דַּע לָךְ אַהוּבֵי אַחֵי
יְקִירֵי! שְׁעַל זֶה כָּבַר נְזַהַרְנוּ "אֵיזָהוּ הַחֶכֶם הַרְוֹאֶה אֵת הַנוֹלָד"
וְעוֹלָם הַיְהוּדוֹת נִחְשָׁב לְסוּלָם גְּדוֹל אֲשֶׁר רֵאשׁוּ בְּשָׁמַיִם וְרָגְלוֹ
מְגִיעַ אַרְצָה וְכֹל יְהוּדֵי עוֹמֵד עַל מַעְלָה אַחַד מְסוּלָם הַלְּזָה
וְאֵינּוּ זֶו מִמְּקוֹמוֹ לְרַדַּת תַּחְתִּיו כִּיִּנֶן שְׂאֲחֵר (הַשְּׁפַל מְמָנוּ
בְּמַדְרִיגָה) עוֹמֵד שֵׁם וּבִרְגַע שְׁנַחֲפֵנָה הַמְּקוֹם אֵז מֵיֵד יוֹרֵד שֵׁם.

וְהַנִּמְשָׁל בְּנֵה דְכָלָל יִשְׂרָאֵל שֶׁלִּשְׁלֵת אַחַת אֲרוֹכָה וּכְגוֹף
אַחַד בְּעַל אַבְרָיִם מְרוּבָיִם וּבַהֲתַקְלָקַל אַחַד עַל כְּרֻחֵךְ הַשְּׁפַעְתוֹ
נִיבָרַת עַל הָאֲחֵרִים, וְכִמֵּאָמֵר הַשָּׂגוֹר בְּפִי הַצְּדִיקִים כָּאֲשֶׁר
חִסִּיד וַיִּשָׁר לּוֹבֵשׁ לְבוּשׁ מוֹדְרָנִי בְּמַדְיַנַּת פּוּיֵלִין אֵז יִשְׂרָאֵל
גְּרוּעַ בְּמַדְיַנַּת אֶשְׁכָּנּוּ (דִּיִּיטְשְׁלֵאנְד) הוֹלֵךְ לְשֵׁמֵד, וּבִתֵּר רִישָׁא

גופא גריר, וכן דרשו מקצת רבותינו על נח שאילו הָיָה כדורו של אברהם הָיָה צדיק יותר, ואם על הצדיקים מגעת ההשפעה מה יֵעָנו פשוטי העם.

ואין שום אחד יוכל לומר זכיתי לבי ומובטחני שכל יוצאי חלציי עד סוף כל הדורות יִעֲמְדוּ אִתְּךָ חָזֵק על כל פנים כמו שהוא עכשיו, לא אמרי' אכשור דרי, ועל פן מה שהקצינים שבָּעַם יורדים ירידה בתר ירידה פלאות, רישומו ניכר בכל הנהדות כמו שכתב לעיל כי המקולקל ביותר נשתמד, ושלֹאֲחֲרָיו בַּמְעֵלָה נַעֲשֶׂה עֲכָשָׂיו הַמְּקוֹלֵקֵל, ושלֹמְעָלָה מִמֶּנּוּ יוֹרֵד לַמְּדַרְיָגָתוֹ וְכֵן לַמְעֵלָה כֹּל אֶחָד בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכֹּל לָזָרָה מִמְצָבוֹ אֵךְ לֹא בִּיְהוּדוֹתָ עַל כָּל פָּנִים בִּמְצָבוֹ שִׁנְכָנֵס לְעוֹלָם הַמְּנוּסָה בְּנִסְיוֹנוֹת עֲצוּמִים יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהִיָּה עַד עֲכָשָׂיו. ומהו הגרמא בנזקין תהליכות בדרבי הגוים והדמות למעשיהם המתועבים כל שמתדמה להן יותר כלשון-מלבוש-ושם, מתקרב להן יותר, ועל ידי התקרבות בא התחתנות וכמו שגזרו חכמינו זכרונם לברכה על פתן וכישולן משום קורבן שמביא לידי התערבות בהם ה"ה בזה.

אולם בעבור שראינו כי "עניני חוקות הגוים" מפוזרין מאד בספרי הפוסקים ואין פנאי לחפש חופש מחופש, אמרנו לטובת ותועלת הרבים שהוא באמת צפור נשמת ישראל ללקט הנפזרות אל מקום אחד כדי שירויץ הקורא בו ויבין את אשל לפניו לעלות או ליחדל.

ובזכות זה נזכה במהרה לקבוץ גליות וליקוט הנדחות מקצות תבל והתרומות קרן התורה וישראל, במהרה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן.

ספר

חוקות העפוי"ם בהלכה

חומר איסור הליכה בחוקות העמים

פתח דבר :

בהיות שהחיבור מיוסדת לעקור ולשרש אחר מנהג (קרי גיהנם) השורש פורה ראש ולענה שנושרש פה באמריקע וגם בארץ ישראל ע"י אנשים קלי הראש לגדל בלורית אשר איסורו נובעת מאיסור הליכה בחוקות העמים כמבואר ברמב"ם ושולחן ערוך ושאר אחרונים. על כן אמרתי להעתיק קוצר אמרות טהורות שיצאו מלב טהורים עד היכן איסור הליכה בחוקותיהם מגעת אשר תחילתו איסור בעלמא וסופו פליה רוחנית רחמנא לצלן שרפת הנשמה והגוף קיים.

התבוללות ושמד וטימוע בין העפוי"ם —

רחמנא לצלן !!

א כמודה להם (לעפוי"ם) ונמשך אחריהם:

מלבוש המיוחד להם ופירשו הישראלים ממנו משום צניעות או מפני דבר אחר... כינן שנתייחד להם מפני פריצות ופירשו הישראלים ממנו מפני ידוותן אז כשלוכשין הישראלים נראה כמודה להם ונמשך אחריהם (מהרי"ק סימן

ב צריך להתפלל בכל מנהג שנתחדש להם:

העיקר שבכל מה שמיוחד להם צריך הישראל להיות נבדל מהם אף על פי שאינו נזכר בדברי רבותינו זכרונם לברכה פי חכמינו זכרונם לברכה הזכירו הדברים שהיו נוהגין העכו"ם באותן הימים וה"ה בכל מנהג העכו"ם שנתחדשו בכל הזמנים שצריך הישראל להיות מובדל ממנהגם במלבוש, במנהג, בדיבור, והכי איתא להדיא בספרי פרשת ראה (ב"ח יורה דעה סימן קע"ח).

ג אם נוהגין בעכו"ם דינם בעכו"ם:

נאבדיל אתכם מן העמים להיות לי, (פרשת קדושים) אם מובדלין אתם מן העמים הרי אתם לשמי ואם לאו הרי אתם של וכוונצור מלך בכל וחביריו (תורת פהנים פרשת קדושים פרק אות י"ב).

ד נענש בהשמדה ורחמנא לצלן בעכו"ם:

כתיב בקרא (דברים י"ב ל') "השמר לך פן תנקש אחריהם אחרי השמדם מפניך" ופירש"י בזה הלשון: אחר שתראה שאשמידם מפניך יש לך לתת לב מפני מה נשמדו אלו מפני מעשים מקולקלים שבידיהם אף אתה לא תעשה כן שלא יבואו אחריים וישמידוך. עד כאן לשונו.

ה התקרבות להם גורמת לעשות פמותן:

אמרו חכמינו זכרונם לברכה בזכות ג' דברים יצאו אבותינו ממצרים שלא שינו בגדיהם ושמותם וההתקרבות שלהם גורם לעשות כמעשיהם כדכתיב ויתערבו בגויים

ויִלְמְדוּ מִמַּעֲשֵׂיהֶם וְלִכֵּן צָנָה בּוֹרְאֵנּוּ לְהַכְדִּיל אוֹתָנוּ כְּמוֹ שְׁפָתוֹב וְאַכְדִּיל אֶתְכֶם מִן הַעֲמִים (חֻקְמַת אֲדָם כָּלֵל פ"ט).
לֵלֶכֶת בְּחֻקוֹת הַגּוֹיִם וּלְהַדְמוֹת לָהֶם בְּדַבַּר מִהַדְבָּרִים מִכָּשׁוֹל גְּדוֹל וְחוֹרְבָן נְפִיק מִיַּיָּה נְדֹאֵי (אַלְהַ הַמַּצּוֹת מ' חֻקְמ"ז).

שְׂכָר לְהַמְתַּרְחַק מִחֻקוֹת הַגּוֹי

א הַמְתַּרְחַק זוֹכֵה לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו:

הַמְתַּרְחַק מִכָּל הַנְּהַגוֹתֵיהֶם וּמִכָּל נִימוּסֵיהֶם וְיָשִׁים כָּל לְבַו וּמַחְשְׁבוֹתָיו אֶל הַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ בְּמִצְוֹתָיו הַיְקָרוֹת נְפִשׁוֹ בְּטוֹב תֵּלִין וְזָרְעוֹ יִירֶשׁ אֶרֶץ. (חִינוּךְ מִצְוֶה רס"ב דָּבָר הַמְלָךְ).

ו מִי שֶׁעוֹבֵר וְטוֹב לוֹ – הוּא אַרְיַכַת אַפְיִים:

אוֹי לְעֵינַיִם שְׂכַף רוֹאוֹת אֲשֶׁר בְּעוֹנֵינוּ הַדּוֹר נִפְרָץ וְעוֹשִׂין כָּל הַתְּאַמְצוֹת לְהַתְּעַרַב בַּגּוֹיִם דּוֹקָא הַיָּפֵף הַמְבוֹאָר הֵן בְּמַלְבוּשָׁם, וּבְמִנְהָגָם, וּבְמַהֲלָכָם, כָּרוֹךְ הוּא וּכְרוֹךְ שָׁמוֹ הַסּוֹבֵל וּמַעֲלִים עֵינָי מַסּוּרָרִים אָכַל הַקָּדוֹשׁ כָּרוֹךְ הוּא מְאַרִיף אַפְיִים וַגְּבַהּ דִּילִיָּה וְאַחֲרִיתוֹ כִּיּוֹם מִר רַחֲמָנָא לִיּצְלוֹן, עַד כְּאֵן לְשׁוֹנוֹ (דָּבָר הַמְלָךְ שֶׁעַר ב' פֶּרֶק ל')

ז הַמְתַּרְחַק – קְדוּשַׁת ד' עֲלָיו – אֲשַׁרְיוֹ בְּזָה וּבִבְכָא:

אַשְׁרֵי תַמִּימֵי דִרְךָ הַהוֹלְכִים בְּדִרְךָ ד' וּמַקְבְּלִים שְׂכָר עַל הַהַלִיכָה בְּדִרְךָ הַטּוֹב... וְהַהוֹלֵךְ בְּשִׁינֵי אֲשַׁרְיִ שְׁלוֹ כִּכָּה בְּטוֹב תֵּלִין וְזָרְעוֹ יִרֶשׁ אֶרֶץ (דָּבָר הַמְלָךְ – שָׁם).

דברים שיש לזהר מהם
מטעם חוקות הגויים

פרק א'

התבדלות במלבוש

א צריך להיות מובדל מהעפווים במלבושיו ובשאר מעשיו (רמב"ם הלכות עבדה זרה פרק י"א, חינוך מצנה רס"ב, סמ"ג לא תעשה ו', טור יורה דעה קע"ח, שולחן ערוך נרמ"א שם).

ב ועיין בחינוך (מצנה רס"ב) שכתב בזה הלשון: משרשי המצנה כדי להתרחק מהם ולגנות כל הנהגותיהם ואפילו בלבוש. עד כאן לשונו.

ג ואפילו בשכיל מלבוש אחד שלובש כמותן עובר בלאו זה אפילו ניכר בשאר מלבושיו שהוא יהודי (שאלות ותשובות דברי חיים חלק א' יורה דעה סימן ל', מסקנת ערוך שי' יורה דעה קע"ח, ודעת ברית משה סמ"ג לא תעשה ג' אות ד').

ד לא ילבש בגד המיוחד להן ופרשו הישראלים ממנו מחמת צניעות או דבר אחר וכו' ונראה כמודה להם ונמשך אחריהן, (חכמת אדם כלל פ"ט אות א').

ה ולכן אין לתמוה על כל ארץ אשכנז שמלבושיהן דומין למלבושי העפווים שמעולם לא שנו כגדיהם, וגם ידוע שאף על פי כן משונה קצת מבגדיהם שארוקים מעט יותר ורחבים משל עפווים אבל במדינה שפכו שינו אבותינו

בגדינו מבגדיהם יהיה הטעם מה שיהיה מפל מקום כינון שפבר שינו העובר ולובש בבגדיהם לוקה (שם).

ו הגאון שר התורה מורנו הרב ר' יהונתן אייבשיץ זכר צדיק לברכה (בספר יערות דבש דרוש י"ב) וזה לשונו, בעוונותינו הרבים מן לבושי גוים למדו שכל הצנאר ערום מבלי לבוש וגילוי שער, הנני מתרה בכם הסירו הדבר הרע הזה כי אשה אשר צווארה ערום לבסוף לטבח יוכל וכו' ולא ינקה מדינה של גיהנם ועונשה קשה מאוד כי היא חוטאת ומחטיאה אחרים, עד כאן לשונו.

ז עוד חדשים מקרוב באו במנהג חדש של עכו"ם שמחפכין ומניחין צד שמאל של הבגדים על צד הימין צו ציקנפלען וכוזה מגברים השמאל על הימין בעוונותינו הרבים, עד כאן לשונו. (מכתב הגאון הקדוש מהר"ם מרימינוב זכר צדיק וקדוש לברכה) ועיין מה שהאריך בזה בספר קדושת יום טוב פרשת אחרי, ובספר תולדות ב' דמרגלא בפומא דאכיו בעל ייטב לב זכר צדיק וקדוש לברכה להזהיר עבודה ורה בכל עת להגביר הימין על השמאל במלבושים וכדומה).

צרות ישראל עי"ז:

ח זאת יאמינו באמונה שלימה כי בזמנינו כל הרעות המעוררים על היהודים רחמנא ליצלן הוא רק מחמת יצר לב האדם יטהו להנאה ותאנה לילך בחוקות ולבושי העכו"ם אשר נאסר עלינו בתורה נביאים וכתובים פענן שנאמר ובחוקותיהם לא תלכו, ומבואר בכל מפרשי התורה כי הפסוק נאמר על מלבושי העכו"ם (אגרת הקדש מהר"ם מרימינוב נדפס בריש הספר דברי מנחם).

ט ויֵעַן פִּי גְבַה דְרַכֵּי הָעַם מְדַרְכֵי ד' מִתְקַרְבִים בְּחֻקֹת
הַעֲכוּ"ם וְעַל יְדֵי זֶה אִזּוּ הִקְנָאָה בּוֹעֵר בְּעֲכוּ"ם עַל עֲמִינוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבִפְרֹט עַל הַנְּשִׂים הַלּוֹבְשׁוֹת מְלַבּוּשֵׁי פְרִיצוֹת אֲשֶׁר
כִּמְעֹט לֹא נִיכָר בֵּין עֵבְרִית לְיִשְׂרָאֵלִית לְהַבְדִּיל (שם).

י וְהִנֵּה הַרְבֵּה קִהְלוֹת קְדוּשׁוֹת בְּמִדְיַנְתֵּינוּ פּוֹלִין אֲשֶׁר עֵינֵיהֶם
רָאוּ הַרְעוֹת הַגְּדוֹלוֹת אֲשֶׁר צָמְחוּ מִסִּיבָה הַנּוֹכַח לְעֵיל וְשִׁמּוֹ
לְבָם לְעַמּוּד בְּפָרֶץ וְלַגְדוֹר גָּדֵר וְסִיגֵי אֲשֶׁר לֹא יִרְאֶה וְלֹא
יִמְצֵא שׁוֹם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה בְּחֹר וּבַתּוֹלָה גְדוֹלִים וְקִטְנִים אֲשֶׁר
יַעֲלֶה עֲלֵיהֶם חֵס וְשְׁלוֹם שׁוֹם מְלַבּוֹשׁ הַדּוּמָה לְמְלַבּוּשֵׁי עֲכוּ"ם
וּכְאֲשֶׁר אֲנִי שׁוֹלַח לְכֶם מִהַכְרֹז בְּקִהִילָה הַקְּדוּשָׁה קְרֵאקַע.
(שם).

יא וְאִם גָּזְרוּ שְׁמֵי שְׁלֹא יִלְבַּשׁ מְלַבּוֹשׁ עֲכוּ"ם יִהְרַג כְּתַב
הַשֵּׁף בְּיֹרֵה דְעָה (קנ"ז סִימָן קָטָן י"ז) דִּי־הֶרַג וְאֵל יַעֲבוֹר
וְיִנְהַיְרָנָא כְּשִׁגְזָרוּ פִּיה קִהִילָה קְדוּשָׁה וּוִילְנָא בְּעַת הַמְּלַחְמָה
שְׁיִלְבְּשׁוּ הַיְהוּדִים מְלַבּוֹשׁ עֲכוּ"ם וְשִׁמְעָתִי מִפִּי הַגָּאוֹן הַחֹסֵד
זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָה (הגר"א) שְׁאֵמַר שְׁיִהְרַג וְאֵל יַעֲבוֹר, וְאִף שְׁדַכְּר
זֶה צְרִיף עֵיוֹן גְּדוֹל עַל כָּל פְּנִים צָא וְרָאָה כְּמָה גּוֹדֵל הָאִיסוּר
בְּזֶה וְכָל בְּעַל נַפְשׁ יִשִּׁים הַדְּכָרִים כְּלָבוּ.

יב וְאִפִּילוּ מְלַבּוֹשׁ אֶחָד שְׁלֵהֶם אָסוּר לְלַבּוֹשׁ אִף עַל פִּי
שְׁנִיכָר בְּשָׂאֵר מְלַבּוּשָׁיו שֶׁהוּא יְהוּדִי. (שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת דְּכָרֵי
חַיִּים חֶלֶק א' יוֹרֵה דְעָה סִימָן ל').

יג אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים — וּבְכָל מְקוֹמוֹת שֶׁהֵן:
כְּתַב בְּשׁוֹלְחָן מְלָכִים (סִימָן ג' הַלְכָה לְמִשָּׁה ג') וְזֶה
לְשׁוֹנוֹ:

צה

ובחוקותיהם לא תלכו, ולא זה כולל האנשים והנשים כי
הוקשה אשה לאיש לכל עונשין שבתורה, וחומר איסור זה
ועונשו גדול מאוד כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש
בכתובים שבני ישראל מחויבים להיות מצוינים
במלבושיהם ואותן הלובשים במלבושי נכרים מפני שרוצים
להדמות לנכרים דינם כמומרים ונחשבים כעפ"ם (טוב טעם
נדעת קמ"א סימן קפ"ח) ומה מאוד פשטה המספחת לא
עלינו בנשי עמינו אשר לובשים בגדים במלבושי הנכרים
ואפילו ניכרת בשאר מלבושים שהוא יהודית ורק מלבוש
אחד הוא כעפ"ם שמורה על מניעת הצניעות עוברת על לאו
זה (דברי חיים חלק א' יורה דעה סימן למ"ד) וכן חרשים
מקרוב באו תלמידי חכמים ואנשי השם אשר בביתם ובעירם
הולכים מלובשים בפשרות ובימי הקיץ שנוסעים למקום
מעינות הרחצה אשר בארצות הרחוקות הם מתלבשים
במלבושי נכרים בעונותינו הרבים, תקנתם קלקלתם כי
מבקשים שם לתקן עצמם ברפואות הגוף ואוי להם כי
מקלקלים בנפשם בזה, ואם כי היתרם בפיהם כי במקום חולה
לא גזרו, אמנם טעו בכפילא ראשית כי בחולי שאין בו סכנה
בנדאי לא הותר דבר זה, שנית שאין להם הכרח לשנות
מלבושם והשם יתברך ירחם על פליטת עמו ישראל (ועין
דרכי תשובה יורה דעה סימן קע"ח סמן קטן י"ט):

יד סדר נאה באופן הלבוש לכל יהודי פשר מספר קיצור
שלחן ערוך (סימן ג') וזה לשונו:

אין הולכין בחוקות עובדי כוכבים ולא מתדמין להם, לא
במלבוש ולא בשיער וכיוצא בהן שנאמר ולא תלכו בחוקות

העכו"ם, ונאמר ובחוקותיהם לא תלכו, ונאמר השמר לך פן תנקש אחריהם, לא ילבוש מלבוש המיוחד להם לשום גאות והוא מלבוש שרים, ולדוגמא, הא דאמרינן בגמרא דאסור לישראל להתדמות להם אפילו ברצועות המנעול שאם היה ברכם לקשור כף ודרך ישראל בענין אחר או שהיה מנהגם להיות להם רצועות אדומות ושל ישראל שחורות משום דצבע שחורה מורה על עננה ושפלות וצניעות, אסור לישראל לשנות, ומזה ילמוד כל אדם לפי מקומו ושעתו שהמלבוש העשוי ליוהרא ופריצות לא יעשה הישראל פן אלא מלבושיו יהיו עשויין בענין המורה על הכנעה וצניעות, הכי אמרינן בספרי שלא תאמר הואיל והן יוצאין בארנמן אף אני אצא בארנמן הואיל והן יוצאין בקלוסין (פירוש כלי זיין) אף אני אצא בקלוסין, שדברים הללו דברי שחץ וגאונה הם ולא כאלה חלק יעקב, אלא ברכם להיות צנועים וענוים, ולא לפנות אל רהבים, וכן כל דבר שנהגו למנהג ולחוק דאיכא למיחש שיש בו שמץ עכו"ם לא יעשה הישראל פן, וכן לא יגלח ולא יגדל שערות ראשו כמו הם אלא יהיה מובדל מהם במלבושיו ובדיבורו ובשאר מעשיו כמו שהוא מובדל מהם במדעו ובדעותיו וכן הוא אומר ואבדיל אתכם מן העמים (יורה דעה סימן קע"ח).

לא ילבוש בגדים יקרים פי דבר זה מביא את האדם לידי גאונה ולא בגדים פתוחים מאוד או מלובללים, שלא יתבזה בעיני הבריות אלא יהיו לו בגדים ממוצעים ונקיים (רמב"ם ב"פ מהלכות דעות) לעולם ימכור אדם אפילו קורות ביתו ויקח מנעלים לרגליו (אורח חיים סימן ב')

טו דברים נפלאים בענין שם-לשון-מלבוש, בספר שלחן
מלכים (סימן ג' בטעם הצבי), וזה לשונו

שם

ולא מתדמים להם, ואלה שמות בני ישראל ומה מאוד
צריך לזהר ולהשמר שלא ישנה שמו לשם עפוי"ם כי מקרא
מלא דיבר הכתוב (בראשית ב' י"ט) וכל אשר יקרא לו האדם
נפש חיי' הוא שמו כי נפשו ונשמתו קשורה בשמו ואמרו
רבותינו זכרונם לברכה (יומא ע"ו ע"ב) דשמא קא גרים ועל
כן בעת שמשנה האדם שמו לשם עפוי"ם רחמנא לצלן הוא
מדחה בזה את נפשו ונשמתו הישראלית וממשיך עליו רוח
הטומאה מסיטרא דמסאכה רחמנא לצלן וידועים דברי
המפורשים בטעם ששינה פרעה את שם יוסף לצפנת פענח כי
ידע כי כל זמן שיוסף שמו ריחו לא יפג וטעמו לא נמר
והיה הוא ושמו קודש לה' ולתורתו ועבודתו ועלכן שת פרעה
עצות בנפשו לשנות שמו וחסב כי בזה יעבירוהו על דעתו
ועל דתו רחמנא לצלן אמנם העיד הכתוב ויצא יוסף על ארץ
מצרים (מקץ מ"א מ"ה) ויוסף היה במצרים (שמות א') כי
יוסף הצדיק לא שמע לעצת מנחש ומלחש ולא שינה שם
קדשו והיא שעמדה לו שעמד בצדקתו וידוע שבזכות ג'
דברים נגאלו אבותינו ממצרים שהיו מצוינים שם שלא שינו
את שמם לשונם ומלבושם ומרן החתם סופר בצוואתו נתן
בהם סימן ויבא יעקב של"ם ר"ת ש"ם מלבו"ש ר"ל שהיה
שלם בהם עד כאן דברי קדשו:

לשון

התבונן אחי ושים לבך לדברים אלו אשר בעוונותינו הרבים הדור פרוץ במלואו בשלשה עקרי ושרשי דת היהודית ובפרט בצעירי העם המה יקראו רק בשמות הנכרים אשר רובם פכולם שמות עבודה זרה נינהו וידברו בלעגי שפה לשון העמים ועל ידי זה נסתמו עיניהם ולבם מבית ומחוץ בכופר לכפור בה' ובתורתו הקדושה ועל ידי כן יצאו מה שיצאו רחמנא לצלן ועדיין בן דוד לא בא ועל פרוץ כל מי שיראת ה' נוגע ללבבו יתאמץ לעמוד על המשמר להיות שומר בביתו לגדלם ולחנכם לתורת ה' על ידי שיטע בלב בננו ובנותיו שם לשון ומלבוש איש הישראלי ועל ידי זה ימהר ויחל פדות נפשינו ויקוים בנו מי יתן מציון בזכות שנהיה מצוינים ישועת ישראל וגו', וזהו גם כן יברכה ה' מציון בזכות הציון שתהיו מצוינים וראה בטוב ירושלים כל ימי חייך וראה בנים לבניך שלום על ישראל:

מלבוש

לא ילבש מלבוש: הנה אמרו רבותינו זכרונם לברכה אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים בעוונותינו הרבים הרבה מהיראים אשר טפס היו לבו רחמנא לצלן מלבושים אותם במלבושי שחץ רחמנא לצלן ואומרים לא פעלתי און פי הלא קטנים לאו בני חיובא נינהו אמנם כבר הזהיר המלך החכם (משלי כ"ב) חנוף לנער על פי דרכו גם פי זקין לא יסור ממנו ומה מאוד מתקו דברי הגאון הצדיק מורנו הרב יעקב אב בית דין דקהלת הומנא זכר צדיק לברכה בכיאר

הכתוב (שמות ג' כ"ב) "וּשְׁאַלָה אִשָּׁה מִשְׁכַּנְתָּהּ וּמִגֵּרַת בֵּיתָהּ וּגּוֹי וְשִׁמְלוֹת וְשִׁמְתָם עַל בְּנֵיכֶם וְעַל בְּנוֹתֵיכֶם" דהאי "וְשִׁמְתָם" לְכַאוּרָה שֶׁפֶת יָתֵר הוּא, אֲךָ הַפְּנֵה שְׁלֵא תֹאמַר שִׁישְׂאוּ מִמְצָרִים שִׁמְלוֹת וְלִבְיָשׁוֹ בְּהֵן בְּנֵיהֶן וְהָרִי כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ לֹא תַעֲשׂוּ וּגּוֹי וּבְחֻקוֹתֵיהֶם לֹא תִלְכוּ וְחַלְלָה לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל לְלָבוֹשׁ מִלְּבוּשֵׁי מְצָרִים לְכֵן אָמַר וְשִׁמְתָם שְׁמָה מִחֲדָשׁ עַל פִּי דַת יְהוּדִית עַל בְּנֵיכֶם וְעַל בְּנוֹתֵיכֶם עַד כֵּאֵן דְּכָרִי קָדְשׁוֹ וְקִלְסוּיָהּ רַבְּנָן לְדְכָרֵינוּ:

וּבְלֵב דָּוֵד (לְחִיד"א פ"ט) כָּתַב שֶׁהַסְטְרָא אַחֲרָא רֹאָה מִי שְׁמִסְלָסֵל בְּשַׁעֲרוֹ וּמִקְפִּיד לְלָבוֹשׁ כְּהַשְׂרִים זֹאת אוֹמֶרֶת דִּין הוּא דִּילִי וּכְתִיב וְתַתְּפֹשְׁהוּ בְּבִגְדוֹ וְאָמְרוּ בְּזוֹהַר הַקְּדוּשׁ (נִישָׁב) כִּד שְׁלֵט יֵצֵר הָרַע עַל בַּר נֶשׁ קָשִׁיט לִיָּה לְבוּשֵׁיָהּ וּמִסְלָסֵל בְּשַׁעֲרֵיהּ וְכֹל שֶׁהוּא הוֹלֵךְ אַחֲרֵי הַמְּלַבּוּשִׁים יֵצֵא בְּגִרְעוֹן לְבוּשׁ הַנֶּפֶשׁ וְסִימְנָךְ וּבְגַד בּוֹגְדִים בְּגָדוֹ, רָצָה לֹמַר הַהוֹלֵךְ אַחֲרֵי הַלְּבוּשׁ בְּגַד בְּנִפְשׁוֹ לְהַפְשִׁיטָה עֲרוּמָה עַד כֵּאֵן דַּעַת קְדוּשׁוֹ:

מְסוּגָל לִישׁוּעָה

טז אֲשֶׁר כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה תִּיכַף לֹא יִלְבָּשׁוּ עוֹד שׁוּם מִלְּבוּשׁ אֲשֶׁר בּוֹ שְׂמִץ מִנְהוּ מִמְּנַהֲגֵי עֲכוּ"ם וְכוּ' אִז בְּטוּיַחְנֵי בַד' כִּי יִפְרַע עֲצַת שׁוֹנְאֵיכֶם תִּרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת ה' אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָכֶם (שם).

שְׁמִירָה מִפְּגָעוֹת:

יז הַמְּלַבּוּשׁ שֶׁל אָדָם הוּא שְׁמִירָה לוֹ מִהַחֲיֻצוֹנִים עַל כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם לִיְזַהֵר מְאֹד מְאֹד לְבַל יִלָּךְ חֵס וְשְׁלוֹם בְּמִלְבוּשֵׁי

עכו"ם ופריצים, לא כמו אשר חדשים מקרוב באו בעוונותינו הרבים אנשים ונשים שלובשים עצמן כמו עכו"ם ממש או להם ואוי לנפשם כי לא שהבגדים אלה אינם עושין שמירה לגוף אדרבה הם גורמים אחיזה לחיצונים יותר ויותר וגורמים לעצמן כל הרעות האלה שזכרנו רחמנא יצילנו וישמרנו מהם עד עולם אן סוף, (דברי מנחם להגאון הקדוש מרימינוב זכותו יגן עלינו)

יח משמעות דעת הגר"א זכרוננו לברכה דאפילו מלבושי עכו"ם שאינם לשם פריצות או לשם חוק אלא משום תועלת או כבוד או טעם אחר אפילו הכי אם לא היינו לובשים מלבושים כאלו מעצמנו אלא משום שהנהיגו עכו"ם לילך בהם נרצה לדמות להם ולילך כמותן אסור לנו ללמוד מהם ולהתדמות כמותן ולהתלבש כמותם שלא כדעת הרמ"א (פסקי הגר"א סימן קע"ח).

נתפס לסט"א

יט הגאון הקדוש החיד"א זכרוננו לברכה כותב (ספר לב דוד פרק ט') וכבר אמרו חכמינו זכרונם לברכה פשהסטרא אחרא רואה מי שמסלסל בשערו ומקפיד ללבוש כשרים זאת אומרת דין הוא דילי (עין זוהר הקדוש נישב, דף קץ). וכל שהוא הולך אחר המלבושים יצא בגרעון לבוש הנפש וסימנך, ובגד בוגדים בגדו, רצה לומר ההולך אחר הלבוש בגד בנפשו להפשיטה ערומה.

קא

גורמת לפגיעות

כ אמרו במרגניתא דר"מ, שמלבוש גורם לפגיעות רבות, היינו אם מתגאה בהם או שהולך בדרך הגאווה והשחצנים (עד כאן בחיד"א שם).

כא בספר דברי יחזקאל (פרשת שמות) בשם גדול אחד לפרש הכתוב "ושאלה אשה משכנתה וכו' ושמלות ושמתם על בניכם ועל בנותיכם" והיו ליה למימר ותלבישו עצמכם ובניכם וגו' אולם אחד מהדברים שבשכילם נגאלו ממצרים שלא שינו מלבושם והיו צריכין לתפור מלבושים ששאלו מחדש שיהיו בדרך שהולכין ישראל והדרך שאחרי זה נחקטן המלבוש ואין ראוי רק לקטנים.

נחשב כעכו"ם:

כב הצדיק הקדוש מהר"י מבעלזא זכותו יגן עלינו על מה שפירש"י (במדבר כ"א) על הכתוב וישמע הכנעני דעמלק שינה לשונו לדבר בלשון פנעז ולבושים לבושי עמלק, ודיברו בלשון פנעז כדי שייסברו ישראל שהם פנענים ויתפללו שיתן הקדוש ברוך הוא הכנענים בידם עיין שם ותמה הגאון הקדוש זכר צדיק לברכה למה לא לבשו גם כן בלבוש פנעני, ותירץ דאם היו מלבושים בלבושם גם כן אז היו באמת פנענים. ומה יש ללמוד כמה להתרחק מלבושי עכו"ם שלא להחשב כמותם בפרט אם אינו נזהר בלשונו, וגם בהלבוש הרי זה כעכו"ם גמור. (טעמי המנהגים דף תקנ"ג).

נתפתה על ידי זה לתאונת עכו"ם :

כג ישראל הלוכש בגד גוי בכלל עבדה זרה היא זו הגם שהוא אינו יודע מה עבדה זרה הוא זו ואין פנונתו אלא ללוכש את הפגד העשוי כד ופך עם כל זה בגדי כל הגוים מבראשית נתקן בגד כי אם כפי בחי' עבדה זרה שלהם על פן אסור לכן ישראל ללוכש בגד כבגדיהם כי בקל קל וחומר יתפתה לכל התאונות על פן נצטוו ישראל ולא תלכו בחוקות הגוי (אגרא דכלה — נישלח).

כד חובת מחאה בעבדה זרה: בשאלות ותשובות בית שלמה (חלק יורה דעה סימן קצ"ז) התפלא על רב גדול מדוע לא הדפיס והרעיש על הנשים שבמדינתו ויותר בעירו שלובשים מלבושי עכו"ם בלי שום הכרח ואונס רק כדי להתדמות לעכו"ם במלבושי שחץ, תפח רוחם בזה בודאי הוא בכלל ובחוקותיהם.

דין הלוכש כמומר ועכו"ם :

כה הגאון מורינו ר' שלמה קלוג'ר (שאלות ותשובות טוב טעם ודעת מהדורא קמא סימן קפ"ח) האריך לברר שישאל מחויבים להיות מצוינים במלבושיהם דבר זה כתוב בתורה, שנוי בנביאים, ומשולש בכתובים ואותן הלוכשין מלבושי עכו"ם מפגי שרוצין לדמות לעכו"ם דינם כמומרים ונחשכים בעכו"ם.

שעת הגזירה:

כו בשאלות ותשובות אמרי א"ש (יורה דעה סימן נ"ה) אודות הגזירה במדינת פולין שלא ישאו נשים לפני שלשים שנים אם לא ילבשו מלבושי עפוי"ם, ומצדד דמלבד שהוא כמו שעת הגזירה יש במלבושי ישראל בני פולין ועטופתם משום יהודית והעובר ומשנה מלבושיו עובר משום ובחוקותיהם לא תלכו, כי דלפי הנראה בעיני מרבית עם ד' הוא לבוש יהודית וצניעות והמשנה עטיפתו מותר הוא לאחיו ובזה לכולי עלמא בכלל ובחוקותיהם לא תלכו אף על פי שאינו לובש מלבושים הללו די להתדמות להם, רק כדי שיוכל ליקח אשה וכו' ממילא שאין להתיר לעבור על לאו זה בקום ועשה משום מצות פריה ורביה לפני שלשים שנה.

ואולם דעת רוב אחרונים בע"א עין היטב בשאלות ותשובות אמרי נועם (חלק ב' סימן ר"ז) ועין עוד בשאלות ותשובות משיב כהלכה (יורה דעה סימן ז' ח') ובשאלות ותשובות בית שלמה (חלק א' יורה דעה סימן קצ"ו).

קצת תלוי בזה:

כז עינינו רואות שכעת הזאת כל דת יהודית תלוי בזה (אמרי נועם חלק ב' סימן ט"ז)

גורם להתערבות בגוים:

כח אין לבקש חלילה וחלילה שום קולא בדרך שאבות אבותינו נהגו בו איסור חמור כל ללבוש שום מלבוש כמלבושי עפוי"ם ופוק חזי מה עלה בארצות אחרות שנפרצו

שמה רחמנא ליצלן וזה גרם להם ראשונה וכו' ניתערכו בגוים וכו', ובפטרט בדור הזה וכו' ואם אחד לובש בגדי עפוי"ם כדי להתדמות להם עובר בלאו, עיין שם (שאלות ותשובות בית שלמה חלק א' יורה דעה סימן קצ"ו).

אותן דברים המפורשין בחכמינו זכרונם לברכה (פרק במה אשה, ובתוספתא דשבת) אף על גב שאין הגוים נוהגין עכשיו בהם במקצת מקומות אסור לישראל לנהוג בהם כינן שפכר קבוע חוק זה לשם עבדה זרה שלהם ה' כמודה. (ב"ח בשם סמ"ג).

המלבושים לפי הזמן:

כט אם בימים הראשונים היו לובשים מלבושים אחרים ועתה לובשין מלבושים אחרים ודאי אסור לישראל לילך מלבושים שנהגו בהם עתה וכמו שכתב הרמב"ם וכו' (מנחת חינוך מצנה רנ"א סמן קטן א'). ובב"ח פתב בשם סמ"ג שצריך הישראל להיות מובדל מהם במלבוש מנהג וציבור ואפילו אותן שלא נזכרו בדברי חכמינו זכרונם לברכה, פי חכמינו זכרונם לברכה הזכירו הדברים שהיו נוהגין הגוים בימיהם והלא הם בכל מנהג שנתחדשו בכל הזמנים שצריך הישראל להיות מובדל ממנהגם במלבוש, מנהג, וציבור.

מלבושי חזנים:

ל בספר ר"ח (יורה דעה קע"ח ב') בענין המנהג שנתחדש ללבוש כל שליח ציבור המתפללין לפני התיבה בבית הכנסת במלבושים שחורים כעין מלבושי הפומרים בעת תפילתם

קה

וכתב שהוא מנהג רע ומכוער ואפילו יהיה בהם קצת שינוי
 כל שלראות העין הנה שדומה למלבושי כומרים אסור, וכן
 בכל מקום ובכל זמן אשר יעשו בני אדם חדשות ויש בו
 נטיה להדמות לגוים אסור וכל מי שפיכולת בידו לבטלו
 מחוייב לבטלו. ועין עוד בספר שערי אמת ותפארת ארי
 (הלכות תפילין סימן ל"ב פנ"א סוף אות ד' תוכחת מגולה
 בעבדה זרה). ועין עוד בהקדמת מרפכת המשנה (ריש חלק
 א') דצווח כפרוקיא עבדה זרה. (עין דרכי תשובה קע"ח ו.)

המקילין בקיץ:

לא בעוונותינו הרבים חדשים מקרוב באו כמה תלמידי
 חכמים ואנשי שם שבביתם ועירם הולכים מלובש בכשרות
 והיתר ובימי הקיץ שנוסעים למקום מעינות הרחצה
 מתלבשים במלבושי עפוי"ם (דרכי תשובה י"ט).

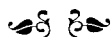
בגדים לבנים:

לב בשאלות ותשובות פנים מאירות (חלק ב' סימן קכ"ב)
 אוסר ללבוש בגדים לבנים בזה הזמן ועין עוד בדרכי תשובה
 סמן קטן ט"ז מה שכתב בעבדה זרה. ועיין שם בענין בגדים
 אדומים.

להיות להוט אחר אכילה ושתייה:

לד צנה הבורא שלא ילך אדם בחוקות הגויים לרדוף אחר שרירות לבבו להיות זולל וסוכא דכתיב בפרשת קדושים לא תלכו בחוקות הגוים, וחוקות הגוים זוללים וסוכאים, עד כאן (יראים סימן עבדה זרה).

פרק ב'

חכמה חיצונית

א בשאלות ותשובות הרשב"א סימן שמ"ז הרבה להפליג באיסור לימוד חכמה חיצונית משום איסור הליגה בחוקות העמים (מוכא בפנסת הגדולה יורה דעה קע"ח בהגה"ט א').

ועיין עוד מה שכתב הרשב"א (סימן תי"ד, תט"ו) חרמות ואיסורין על העסק בספרים חיצונים תסמר שערות אנוש על הרעש הגדול בקולי קולות שמרעיש שם ארץ ומלואה.

ב בד"מ (יורה דעה רמ"ו) בשם שאלות ותשובות הריב"ש סימן מ"ה למנוע מספרים חיצונים "כי לעקור דברי תורתינו ואנחנו בעלי האמת יודעים שתורתינו אמת נחקירתם אפס ותוהו וכבר אמרו בפרשת חלק ואלו שאין להם חלק לעולם הבא וכו' עד ורבי עקבא אומר אף הקורא בספרים חיצונים, וסיים בד"מ שם וכן הרלב"ג שהיה גם כן גדול בתורה הטוהו

אותן חכמות מדרך האמת כל שכן איך נעמוד אנחנו. וכמה
ראינו שפרקו מעליהם עול תפילה והמצות בסיבת לימוד אותן
חכמות, עד פאן לשונו.

ג בשאלות ותשובות חתם סופר (בהשמטות סימן קצ"ז) פתב
בעוונותינו הרבים בעוונותינו הרבים הפרצה גדולה ההסתפקות
בגילדי נכרים וקריאת ספרי חיצונים המולידים קלות דעת וכו'
ורב ומורה אשר הוא מכותבי פלסתר ומקוראים בספרי
חיצונים ומהלועזים בלע"ז אסור לקבל תורה מפיהו וכמעמיד
אשירה בהיכל ד'.

ד אפילו לצורך פרנסה אסור ללמוד חכמה חיצונית (שאלות
ותשובות טוב טעם נדעת מהדורא ג' חלק ב' סימן פ"ז), מי
שמבקש לו לחיות ופרנסה במקום המיתה (חכמה חיצונית)
כופר בעיקר ואין לו חלק באלקי ישראל וכונדאי נשמתו
מעמלקים אשר הם הנה בערב רב ומתאכזר על ישראל (אגרא
דכלה בראשית, ועיין עוד שם בפרשת שלח) שמא תאמר
דמתחמת הפרנסה אתה צריך לעסוק בלימוד לשונות העמים
ושאר ענינים, דע לה שזהו עצת יצר הרע בעוונותינו הרבים
כי לא תפעל בזה כלום ולא יגיע לה מזה שום גדולה (צרוור
החיים להגאון הצדיק מסעליש בפתחה לפרש הפסוק פי חוק
לישראל הוא). וכל המלמד לבניו לשון נכרים וחכמות
החיצוניות כאילו מלמדו כל עבירות שבעולם. (אגד"כ
בראשית) ועיין עוד מה שקתב בדרך פקודיה מצות לא יראה
לה חמץ. ועיין עוד בשאלות ותשובות הרא"ש (פלל נ"ה דין

ט"ו) ולחם שמים (אבות פ"ק ד') ותשובת בית הלל סימן י"א ומקרי ב"דקי סוף שמות באורף.

העתקת פמה גרגרים נאה בנושא זה ממרן החתם סופר זכר צדיק לברכה

ה האמת יורה ודקם כי גלוי לפניו יתברך שמו כי אי אפשר להבדיל עם בני ישראל מיתר העמים כי אם בהפרידם מהם ומדרבם לגמרי ולא ללמוד חכמתם במה שהם משתנים עמנו... וכן בנינו וזרענו אם ילמדו בתחילת גדלן פשט המקראות וחכמת החיצונים שהם חוץ לתורה אזי טרם יגדלו ויגיעו לחלק הדרושים ותורה שפעל פה שהוא העיקר וטרם יגיעו לזה כבר בחרו בהפקינא וכפרו בד' ותורתו כאשר עינינו הרואות בדור הרע הזה מפמה מדינות שהפכו הסדר שקבעו ראשונים ונכשלו ואין אחד מאלו הבנים שלא יצאו מהדת בעוונותינו הרבים ואין אחד מהם חפץ בתלמוד ש"ס והוראת אסור והיתר ולא יצליח מהם להצלחה אמיתית. (דרשות חתם סופר דף קי"ב).

ו אך להיות רע ומר בעוונותינו הרבים הפרצה הגדולה ההסתפקות בילדי נכרים וקריאת ספרי חיצונים המולידים קלות דעת, ודין גרמא לדברי סבלות שדיבר על בן הטלתי עליו בחרם ושבועה דאורייתא בפועל ממש שלא לקרות בספרי חיצונים... ואם המצא שעבר על ההנזכר לעיל הרי שחיטתו נבילה וקולו בקודש לא ישמע עוד (שאלות ותשובות חתם סופר חושן משפט סימן קצ"ז).

קט

ז שאר החכמות יש בהם טומאה והן מרחיקין את האדם מן התורה והקדושה (חתם סופר בתו"מ דברים ס"ב).

ח וילעומת זה המערב ספרי הגיון עם דברי תורה עובר על חורש בשור נחמור יחדיו ואם הוא מנהיג ישראל מנהיג בפלאים (שאלות ותשובות חתם סופר אורח חיים סימן נ"א דבור המתחיל ידענא).

ט אם לא תלמד ספריהם ומעשיהם אז הקדוש ברוך הוא מבטיח דלא ימצא לעולם בך מעביר בנו ובתו באש וקוסם קסמים וכדומה. (תורת משה על התורה פרשת שופטים).

דבר שאינו ראוי לישראל:

י כבר כתב מהרי"ק דאפילו דבר שהוא לכבוד או לשאר תועלת אם הוא דבר שאינו ראוי לישראל מצד צניעות או טעם אחר מוכח דעושה פן כדי לדמות להם ואפילו אין פונתו לדמות דברים שבלב פהאי גונא אינם דברים ומוכחא מילתא דעושה כדי לדמות ועובר משום בחוקותיהם (שאלות ותשובות מהר"ם שי"ק יורה דעה קס"ה).

פרק ג'

שמות כּשֶׁל עפּו"ם

שם עפּו"ם:

א אֲשֶׁר שָׁאֵל שֵׁשׁ בְּנֵי אָדָם שְׁמֵכֵנִים עֲצָמָם בְּשֵׁם הַגּוֹיִם וּמַעֲלָתוֹ נ"י הוֹכִיחַ אוֹתָם דְּהָרִי אָמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ שֶׁבְּזָכוֹת זֶה שְׁלֹא שִׁינּוּ אֶת שְׁמָם זְכִינוּ לְצֵאת מִמִּצְרַיִם וְהֵם מְשִׁיבִים שְׁלֹנָה דִּי בְּמָה שֵׁשׁ לָהֶם שֵׁם יְהוּדִי לְקִרְוָתָם בּוֹ לְעֵלוֹת לְתוֹרָה וְנָה דְּבַר הַכֵּל וְטַפְשׁוֹת פִּי וְדַאי יֵשׁ בְּזֶה אִיסוּר דְּאוֹרֵייתָא... וְכִשֶׁם שְׁאִסוּר לָנוּ לְהַדְמוֹת לָהֶם בְּמַלְבוּשָׁם וּבְשִׂאָר מְנַהֲגֵיהֶם ה"ה וְכֵל שְׁכָן דְּאִסוּר לְדַמּוֹת לָהֶם בְּשִׂמָם וְעֲלִינוּ לְעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וַיְהִיָּה שֵׁם לְגוֹי גָּדוֹל וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָה מִלְּמַד שֶׁהָיוּ מְצוּיָנִים שָׁם. (שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת מֵהַר"ם שִׁי"ק יוֹרָה דְּעָה קס"ט).

ב נִתְקַיִּים בְּנוֹ הַקְּרָא כִּי דוֹר תְּהִפְכוֹת הֵמָּה שְׁאֲבוֹתֵינוּ וְכֵל הַדּוֹרוֹת אֲשֶׁר לְפָנֵינוּ הָיָה עֲלֵיהֶם עוֹל הַגְּלוּת בְּתַקְפוֹ וּמִכָּל מְקוֹם לֹא שִׁינּוּ אֶת שְׁמָם וְלֹא הָיָה לָהֶם שֵׁם הַיִּשְׂרָאֵלִי לְבִיּוֹשׁ וּלְבִזְיוֹן אֲדוּבָה הָיָה לָהֶם שֵׁם הַיִּשְׂרָאֵלִי לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת... ג וְעִקְשׂוּ שֶׁהוֹקֵל כּוֹבֵד הַגְּלוּת וְאֵין הַיִּשְׂרָאֵלִים מְבוֹזִים בֵּין הָאוֹמוֹת הֵם מְשַׁנִּים שְׁמָם וּלְשׁוֹנָם כְּדִי לְדַמּוֹת עֲצָמָן לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם. (ש"ס).

ד אֲנִי מְזַהֵר בְּמָה פְּעָמִים בְּדַרְשׁוֹתַי עַל הָאִיסוּר הַהוּא וּבַעֲזוּהִי"ת לֹא שְׁמַעְתִּי שִׁילְמְדוּ חֶסֶד וְשְׁלוֹם לְעֲשׂוֹת כְּמַעֲשִׂים הַקְּלִים הַנּוֹזְכִּים לְעִיל, וְרֵאוי לְכֹל בֶּר יִשְׂרָאֵל הַנֶּאֱמָן לְד'

קיא

ולתורתו להזהיר את בני ביתו ואת הסרים למשמעתו על ככה והשומע ישמע ותבוא עליו ברכת טוב (שם).

ה בצוואתו החתם סופר זכר צדיק לכרכה כתב "הזהירו משינוי השם".

הליכה לתיאטער ומאווי:

מבואר מזה דללכת בטיאטער וכיוצא בזה אסור מן התורה, וכן כתב בספר אלה המצות (למהר"ם חאגיז) ובספר אוצר החיים (מצות לא תעשה רס"ג) ועיין עוד מה שכתב בשאלות ותשובות ערוגת הבשם אורח חיים סימן ל"ט ובראשית חכמה שער הקדושה (פרק י"ב) ומ"א רכ"ד סימן קטן ג' וסימן ש"ז סימן קטן כ"ב, (שמע ישראל חלק א' סימן טו"ב).

* * *

פרק ד'

גילוי שער באשה

א. וכן נמי תחת סוג לאו זה נכנס איסור גילוי שער באשה שהוא ערוה דאין להקל בו כל עיקר כי כבר קראו לה איזו היא עוברת על דת יהודית יוצאה וראשה פרוע כי הוא מנהג הצניעות שנהגו בו בנות ישראל והוא דבר מוסכם בתורה שבכתב והוא לאו זה דמפורש במשנה והתלמידים וכל הפוסקים באין חולק, דהואיל וכן ראויה האשה הפורצת גדר זה שגדרה תורה שבכתב ושפועל פה להיות נקראת הומיה

וסוררת ועל דת משה ויהודית וגופה היא אוכדת (אלה המצוות למהר"ם תאגזי מצנה רס"ב, עין שם שבנימים הקדמונים גם אומות העולם נהגו כזה).

* * *

פרק ה'

לשונות העכו"ם

א בתורת משה למרן חתם סופר זכר צדיק לברכה (ריש פרשת דברים) דמי שלמד והרגיל עצמו לדבר בלשונותם לגוייהם אותו לא תיפון לשונו לדבר אל כל ישראל להורות לעם ד' דרפי ד', עיין שם.

ב מבואר בירושלמי פרק קמא דשבת כי לשונות העמים הוא מי"ח דברים שגזרו בית שמאי ובית הלל שלא ישנו את לשונם וכן מבואר בסמ"ג (לאוין י"א) שאלות ותשובות חתם סופר אכן העזר חלק ב' סימן י"א דבור המתחיל שוב תמהתי).

ג בספר דרפי יושר (פרשת חקת) מוכיח מרש"י שאם אדם לובש מלבושי עכו"ם ומדבר בלשונו אז נחשב כמו עכו"ם רחמנא ליצילן.

ד בספר ייטב פנים (לי"ב מצות או' כ"ב) דזה אמת ופרור כי אותן שהורגלו לשנות שמן ולשונם ללשונותם יצאו מדת ישראל ונעזבו את תורת ד' ואת עדותיו.

ה נאמר "לא תלכו וגו'" ונאמר "ובחוקותיהם וגו'" ונאמר "השמר לך וגו'" הכל בענין אחד הוא מזהיר שיהא ישראל

ק"ג

מוכרלין מן העכו"ם במלבוש-במנהג-בדיבור. (סמ"ג לא תעשה נ').

ו יבספר דבר המלך (שער ב' פ"ט) וזה לשונו: והעיקר שצריך האדם הישר אשר יראת ד' על פניו לכל יפול בשחת ציה ואבדון להרחיק כל אשר הם עושין. הן במנהג הן בבגדים הן בדיבור הן בהליכה עד כאן לשונו.

ז כתוב בבני יששכר (חודש ניסן דרוש י') דברית הלשון מכונן נגד ברית המאור והרגיל בלשונות הגוים פוגם בברית הלשון הנה מסופן חס ושלום לחטוא בברית המעור בעריות או בהוצאת ז"ל חס ושלום, עיין שם ועיין עוד תנא דבי אליהו פרק כ"ד.

לשון וכתב לאומים:

ח בספר הקדוש לב העברי (חלק א' אות ל"ג) מביא מעשה פלא בזה הלשון: נודע לי בעדות אשר פעם אחד בחיי רבינו הגאון מהר"ד דייטש זכר צדיק לכרכה אב בית דין עיר חדש (תלמיד נו"ב של בעל אמרי א"ש זכר צדיק לכרכה) עלה על דעת איזה קצינים שם שרצונם ללמד את בנייהם לשון וכתב לאומים ולתכלית זה הביאו מורה אחד לוע"ז, וכאשר שמע הגאון הנזכר לעיל כן עשה עצמו כמחריש, ובעת תפילת המנחה בשבת קנה המצוות ועלה לספר תורה והמורה עמד סמוך לפימה ואחר אשר בירך ברכת התורה אמר בקול גדול "משה רבינו מסר לנו מד ד' ס"ת רבינא ורב אשי מסרו לנו תורה שבעל פה ועכשיו בא החצוף הזה לעקור שתי תורות יעקר הוא, ומוכטח אני שהילד שיהיה תחת ידו יצא

למרבנות רעה ואימת מות נפלה על אלה הפעלי בתים, ומיד בפוקר אור שלחו המורה למקומו הראשון, וכו' עד כאן לשונו.

ט עוד שם בספר הנזכר לעיל (חלק ב' דף 170) הביא מעשה נורא מספר משנת חכמים למהר"ם חאגיו דף פ"ח (דבור המתחיל מעשה שהיה) הביא בשם קדוש אחד שקידש שם שמים ברבים וסבל עינויים קשים ומרים קודם מיתה ושריפה שגזרו עליו וקיבל עליו הכל בשמחה רבה והתנדדה (בין השאר) דמה שגזרו להתוך לשונו מפני שלמד לשון לטיין ושאר לשונות העמים ומה שגזרו עליו לרצץ את מוחו מפני שהיה מהרהר בדברי חכמות העולם ופוסק מדברי תורה ומסיים ולכן היה מצוה לפני ישראל להתרחק מן השררה והמתחלוקת ומללמד את בניהם שום לשון מלשונות העמים עד כאן לשונו.

י בספר מקרי ורדקי להגאון הקדוש רבי הלל מקאלמייע זכר צדיק וקדוש לברכה בהקדמה לקונטרס לרחק חכמות זרות וזה לשונו: ושמעתי זה רבות בשנים בשם הקדוש מהרצ"ה מזידיטשוב וצלה"ה שאמר שמלחמת גוג ומגוג יהיה שיטריח להסית על לימודי חכמות זרות. עד כאן לשונו.

יא בספר פתח האהל (להגאון הצדיק מקאשוי שליט"א) דף רנ"ה וזה לשונו: ומהתנאים הנצרכים והנחוצים כשבונים בנין ומפל שכן היסוד שיהיה החומר לבנין וך ונקי מפל שום תערוכת זרות, דאם לא יהיה וך ונקי בלי שום תערוכת

קול צְנוּחָה מֵהַגָּאוֹן בְּעַל יַעֲרוֹת דָּבַשׁ זצ"ל

ג בספר יַעֲרוֹת דָּבַשׁ (חֶלֶק א') וְזֶה לְשׁוֹנוֹ:

וּתְמַהְנִי אֵיךְ הֶעִיזוּ לֹמַר י"ג מִדּוֹת וְקוֹרְאִים בְּקוֹל ה' וְכוּ'
 כִּי אֵלוֹ הַשְּׁנַי שְׁמוֹת הֵם בְּכַחֲנִינַת שְׁנֵי הַפְּאוֹת, אֲךָ זֶה הוּא הַפֶּל
 מִפְּאַת שְׁמֵדְמִין לַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂה גוֹיִים כּו' עֵינַי שָׁם. לִכֵּן בֵּן
 בְּנֵי הַנְּעוּרִים מְחוּבָּבִים לְחוּס עַל כְּבוֹד שְׁמַיִם וְשִׁמּוֹתָיו
 הַקְּדוּשִׁים ב"ה, וְלֹא יִסְפְּרוּ שִׁיעוּרֵי פְּאוֹת הָרֵאשׁ, וְלֹא יִמְחוּ
 חֵס וְשְׁלוֹם שְׁמוֹת כְּבִיכּוֹל וְלִזְרָקָן עַל הָאִשְׁפָּה בְּקִרְיַת חוּצוֹת
 וְיִרְמוֹס לְאַרְץ כְּבוֹדוֹ כְּבִיכּוֹל חֵס וְשְׁלוֹם. וְלֵב מִי לֹא יִירָא אֶת
 שֵׁם הַגְּדוֹל הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת שֵׁם קְדוֹשֵׁי כְּתִיב,
 וּמִכָּל שֶׁכֶּן בְּאַרְץ הַקְּדוֹשׁ וּבְעִיר בֵּית הַמֶּלֶךְ שְׁצָרִיכִין בְּיוֹתֵר
 לְהִיּוֹת זְהִיר בְּכְבוֹד שֵׁם קְדוֹשׁוֹ יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ וְלִשׁוֹם אֶת שְׁמוֹ
 שֵׁם. וְגַם אֵלוֹ הַמְּטַמְּיִים פְּאוֹת רֵאשֵׁם תַּחַת אֲזַנֵּיהֶם אוֹ מִמַּעַל
 לְרֵאשֵׁיהֶם הֵרִי זֶה דוֹמָה שְׁמַתְבַּיֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּאוֹתוֹת שֵׁם קְדוֹשׁוֹ
 וְאוֹמְרִים וְאוֹתוֹתֵינוּ לֹא רָאינוּ. וּמָה גַם בְּאַרְץ הַקְּדוֹשׁ בְּחִצְרוֹת
 בֵּית ה' וּבְחֻכְכֵי יְרוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרָנָם לְכַרְכָּה
 (שִׁיר הַשְּׁרִים פָּרָק ב') צְאִינָה וּרְאִינָה [פִּי] שִׁירָאָה בְּחוּץ לְעִיל
 כָּל] בְּנוֹת צִיּוֹן בָּנִים הַמְּצוּיִינִים לִי בְּתַגְלַחַת כּו' פְּשִׁטָּא שְׁזַהוּ
 כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ שֶׁהוֹלְכִים בְּחִצְרוֹתָיו וְכֹל שֶׁכֶּן בְּבֵית פְּלִטְרִין
 שְׁלוֹ אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאוֹתוֹתָיו וְהָאוֹתוֹת לֹא תִנְכְּרוּ חֵס וְשְׁלוֹם,
 וְהִבּוּ לֵה' כְּבוֹד שְׁמוֹ לְדַעַת כִּי שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמְּךָ
 אָמֵן.

* * *

פרק ז'

צורת אריה על ארון הקודש:

א הנה נתפשט אצל הרבה חרדים לצייר על פרוכת של ארון הקודש או ספר תורה צורת אריה וכתר על ראשו ואין הם יודעים שמנהג זה נלקח מן העכו"ם ואסור לעשותו משום חוקות הגוי (עיין שאלות ותשובות ה"דב"ז חלק א' סימן ק"ז, ופנסת הגדולה סימן קע"ח אות ג').

בנינים בעכו"ם:

ב לא יבנה מקומות כבנין היכלות של עכו"ם (רמב"ם שם).

תענוגים שלהם:

ג בחוקותיהם לא תלכו, שלא תלכו בנימוסות שלהן בדברים החקוקין להם כגון תיאטראות-קרקסאות-ואסטריות. (תורת כהנים אתרי פרק י"ג אות ה').

תיאטראות — פירש"י (עבדה זרה י"ח): מקומות שנאספין לשחוק ולצון. קרקסאות פירוש מהרש"א (שם): ליצנות שעושין בבתי משתאות.

ועיין עוד בעבדה זרה (י"ח) שהוא הדין שאסור לעמוד בקניגיון שלהם והיינו צידת חיות ע"י פלכים (כמו שפירש"י) וצריכין להתרחק מכל מעשיהם שהם לשם שמחה ושחוק (עיין ברש"י) וכן מבואר בחינוך (מצנה רס"ב).

* * *

בעזרת

עמ"י

ספר

נפש ישי'

על מאכלות אסורות

חלק ראשון

בו יבואר כי שמירת הגוף והנפש ממאכלות אסורות הוא יסוד קדושת ישראל וטהרתה, גם יבואו בו דברי התעוררות לכאר גדול הסגם המניע לנפש וגוף האדם הנכשל בהם ח"ו, והתועלת בזה וככא למי שזוהר ונשמר ממאכלות אסורות

כ"ו לקטתי בעזר צורי וגואלי מדברי חז"ל בש"ס בבלי וירושלמי, מדרשים וזה"ק תיקונים וספרי הראשונים, ומספרי מוסר מגדולי האחרונים וללה"ה, ודבריהם הקדושים חוצבים בלהבת אש, מלהיבים נפש האדם לשמור מאד לברוח ולהסתלק אפילו מן הספק, כאשר יראה הרואה בפנים הספר.

תקותי כי דבריהם הקדושים יעשו רושם בלבות בני ישראל, וזה יהי פרי עמלי להסיר המכשלה הזאת מבתי בני ישראל בכל מקום שהם.

נאסף ונלקט על ידי

הק' שלום יודא גראס

רב דקהל „מגן שאול“ ד„האלמין“ ור"מ בישיבה וכולל „בית ישעי“
„מכון להוראה בשחיטות ובדיקות“

נדפס פעם ראשונה בשנת תשל"ג
ועתה יוצא לאור בהוצאה שביעית
ע"י תלמידי הישיבה והכולל „בית ישעי“
„מכון להוראה בשחיטות ובדיקות“

שנת תשמ"ג

ברוקלין יצ"ו

הוצאת

פאברלישינג — אמונה —

קיט

ספר

גילוח שערות וצפרניים

בו מבואר:

- א. נחיצות גילוח השערות מזמן לזמן
- ב. זמני גילוח שערות וצפרניים
- ג. פנונה לקיום המצוה
- ד. סדר הקציצה
- ה. נטילת ידים לאחריה
- ו. התנהגות בצפרניים שנקצצו
- ז. גודל הגרעון בגידול שערות וצפרניים גדולים

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבותי הק' זי"ע

הק' שלום יודא גראס

רב דקהל "מגן שאול ד"האלמין" ור"מ בישיבה וכולל "בית ישעי"
"מכון להוראה בשחיטות ובדיקות"

בעהמח"ס: אפיית המצות השלם (י' חלקים); גידולי יהודה (על הלכות ציצית); שו"ת זכחו ובחי צדק (על הלכות שו"ב); חינוך ישראל סבא (מדריך לחינוך הבנים והבנות); מדריך לצניעות; מזוזה שלום (על הל' מזוזה); מנוחת שלום (הדרכה לכשרות); מנחת יהודה, (על חומר איסור "חלב עכו"ם ו"סימילאק"); נפש ישעי' (על מאכלות אסורות, ה"ח); קדושת ישראל (על הלכות יחוד); וש"ס

שנת תשמ"ח

ברוקלין יצ"ו